

Decidim

Hva, hvorfor og hvordan

Innhold

Introduksjon	3
Beskrivning av Decidim	4
Verktøyet i et nøtteskall	4
Hvorfor bruke dette verktøyet?	4
Hvordan Decidim fungerer	4
Implementering	6
Hva bør kommunen implementere?	6
På hvilke områder skal innbyggerne delta?	8
Hvem kan delta?	9
Den tekniske implementeringen av Decidim	10
Hvordan du lykkes med verktøyet	11
Mer informasjon	13
Om verktøyet	13
Eksempel på implementeringer	13
Om Funka Nu AB	14
Om Empirica (underleverandør)	15

Introduksjon

Dette dokumentet er skapt innenfor rammene for prosjektet "Bruk av digitale verktøy når innbyggerne skal være med å påvirke i kommunen". Den bygger på en studie utført mellom januar og mai 2018 på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet i Norge, for å samle inn en internasjonal oversikt over tilgjengelige nettbaserte løsninger for innbyggermedvirkning som finnes i dag. Totalt har 43 løsninger blitt identifisert. Målet med dette dokumentet er å beskrive ett av verktøyene, Decidim, som en mer detaljert veiledning til kommuner som er interessert i å teste eller implementere verktøyene i sin virksomhet.

Beskrivning av Decidim

Verktøyet i et nøtteskall

Decidim er et funksjonsrikt verktøy for deltagende demokrati, utviklet av de lokale myndighetene i Barcelona, Spania. Utviklerne peker på bevegelsen kalt "Indignados"-protestene som den umiddelbare grunnen til at verktøyet eksisterer. Bevegelsen startet i 2011, og spredte seg raskt gjennom Spania. Mange demonstranter reagerte blant annet på det man oppfattet som manglende respons fra spanske politikere, og krevde nye former for demokratisk deltagelse.

Med Decidim kan innbyggerne ikke bare spore innholdet i en beslutningsprosess, men også påvirke den. Myndigheter kan bruke plattformen til å konsultere offentligheten om pågående saker, og samle meninger som er for eller mot foreslåtte tiltak. Innbyggerne kan bruke Decidim til å lage deres egne forslag, og for å stille krav til myndigheter i ulike spørsmål. Programvaren til verktøyet er åpen kildekode og har blitt implementert av mange lokale myndigheter rundt om i Spania og andre steder.

Hvorfor bruke dette verktøyet?

Siden begynnelsen av internett har det vært utallige forsøk på å forbedre demokratiske prosesser ved hjelp av ny digital teknologi. Noen av verktøyene har vært mer suksessrike enn andre, men de fleste har til felles at de er små i omfang. Med andre ord fokuserer verktøyene ofte på ett spesifikt aspekt ved demokratisk deltagelse. Dette kan for eksempel være åpenhet, innbyggerforslag, folkeavstemninger, eller medskapning mellom myndighet og innbygger. Et spesifikt verktøy kan være til stor nytte for aspektet det fokuserer på, men siden de har blitt implementert separat blir ikke innsikten man får med ett verktøy umiddelbart synlig for brukere av et annet.

Decidim prøver å kombinere alle disse aspektene i en felles infrastruktur. Når verktøyet er ferdig implementert bør innbyggerne kunne bruke Decidim som et komplett knutepunkt for lokaldemokrati. Alt fra offentlig informasjon og crowdsourcing til mekanismer for deltagelse er gjort tilgjengelig på ett sted. Decidim kan også brukes til mer utvalgte oppgaver. Siden det er et modulbasert verktøy kan man selv velge de modulene som passer for oppgaven ved implementering.

Hvordan Decidim fungerer

Et eksempel på et case kan illustrere hvordan Decidim kan bli brukt i praksis: Kommunen legger frem plan for utvikling for en travel bygate. Innbyggerne inviteres til å lese plandokumentet, gi kommentarer og si deres meninger om det spesifikke forslaget som ligger i planen. Én innbygger mener at syklistene kommer til kort i myndighetens plan, og legger inn sitt eget forslag om å lage gode sykkelfelt i

gata. Dette viser seg å være et populært forslag, og mange brukere viser sin støtte i plattformen. Kommunen ser at denne innbyggerens forslag har vekket offentlig interesse, og bestemmer seg for å endre planen for å lage rom til flere sykkelfelt. Når myndigheten har innarbeidet dette og eventuelle andre endringer, kan Decidim-brukerne stemme over planen. Dersom forslaget får flertall sendes det til bystyret. Bystyret bestemmer seg for å godkjenne den nye, endrede planen. Gaten vil få sykkelfelt. Gjennom Decidim har innbyggerne hatt en direkte påvirkning på beslutningsprosessen.

Decidim kan også brukes på andre måter. En gruppe aktivister kan sette opp deres egen "montering" for å legge til rette for intern beslutningstaking. Altså kan selvstendige grupper bruke en eksisterende implementering av Decidim til å organisere seg, og på den måten kan de legge frem felles innbyggerforslag. En innbygger kan for eksempel dele et emne som interesserer henne, uansett om det er en relevant pågående planleggingsprosess eller ei. Decidim kan også brukes som en generell oppslagstavle for alt som skjer i samfunnet. I stedet for å skyve samfunnsengasjement i en bestemt retning, gjør Decidims modulære struktur at det kan tilpasses ulike behov.

Decidim styres av prinsippene om åpenhet, sporbarhet og integritet. Med andre ord: det bør være klart hva som er sagt og gjort i en sak, du bør ha mulighet til å spore stegene tatt i en beslutningsprosess, og du bør ha mulighet til å stole på at prosessen er nøyaktig, rettferdig og sikker. I tillegg streber Decidim mot å tilfredsstille personvern og sikkerhetsutfordringer ved generelt å kreve minimalt med personlig data fra sine brukere.

Implementering

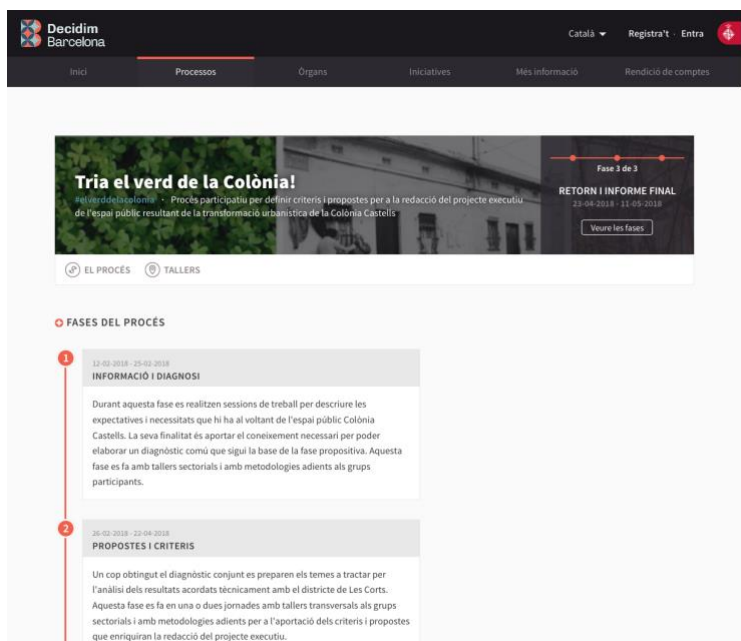
Decidim er svært modulær, og kommuner som ønsker å implementere den trenger å være sikre på hvilke moduler de ønsker å bruke. Det er to typer moduler i systemet, rom og komponenter/egenskaper. Disse vil bli diskutert mer detaljert nedenfor.

Hva bør kommunen implementere?

Det må gjøres en politisk beslutning om hvilke av Decidims deltakelsesmoduler som skal brukes. Det betyr at kommunen må ta stilling til hvilke formål man skal legge til rette for deltakelse og bestemme modul ut fra det. Bruk av et verktøy bør forankres i den politiske ledelsen i kommunen. Det er viktig at bruken av verktøyet jevnlig følges opp både administrativt og politisk. Verktøyet skal brukes til å gi innbyggerne muligheter til å påvirke politiske prosesser og når tiltak skal gis konkret utforming.

Programvaren i Decidim bruker en rekke moduler. Disse modulene er delt inn i rom og komponenter. Rom er der Decidims aktiviteter tar plass, og de setter det generelle rammeverket for disse aktivitetene. Komponenter gir brukeren de faktiske handlingene, som kommentering, poster og avstemning. Komponenter er implementert i de separate rom.

For øyeblikket har Decidim fire rom: prosesser, samlingsplasser, initiativer og konsultasjon. Hvert av disse rommene tilbyr funksjonalitet som også tilbys av andre verktøy.

The screenshot shows the Decidim Barcelona web interface. At the top, there is a navigation bar with the Decidim logo, the name 'Decidim Barcelona', and user options like 'Català', 'Registra't', and 'Entra'. Below the navigation bar, there are tabs for 'Inici', 'Processos', 'Òrgans', 'Iniciatives', 'Més informació', and 'Rendició de comptes'. The main content area features a banner for 'Tria el verd de la Colònia!' with a progress indicator showing 'Fase 3 de 3' and 'RETORN I INFORME FINAL'. Below the banner, there is a section titled 'FASES DEL PROCÉS' with two numbered steps: 1. 'INFORMACIÓ I DIAGNOSI' (12-02-2018 - 25-02-2018) and 2. 'PROPOSTES I CRITERIS' (26-02-2018 - 22-04-2018). Each step includes a brief description of the activities and objectives.

Bilde 1: Et prosessrom i Decidim Barcelona

Prosesser

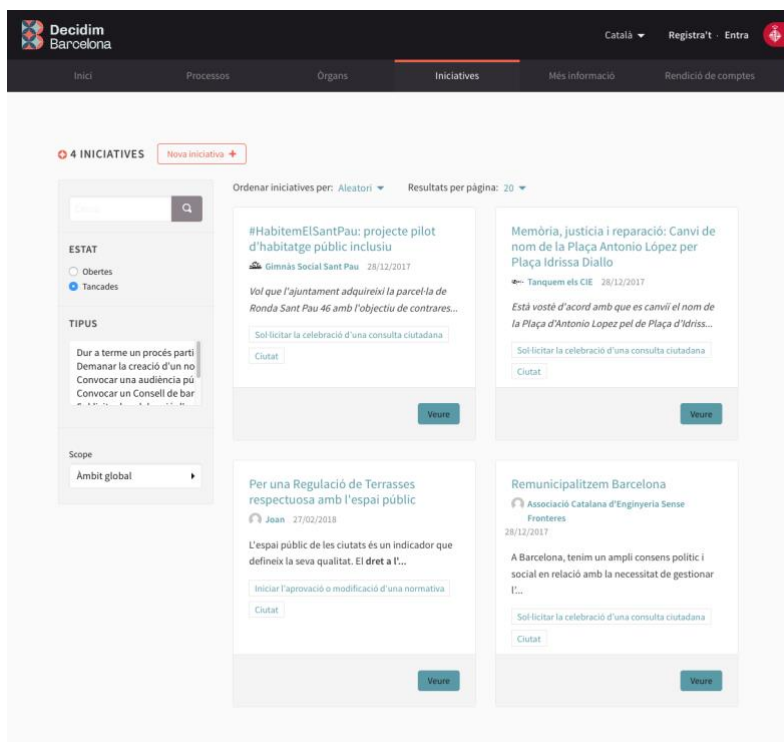
Dette rommet kan bli brukt til å vise alt relatert til en bestemt politisk eller administrativ prosess. Brukere kan spore de ulike stegene i prosessen. Gjennom en rekke ulike funksjoner kan brukere også påvirke prosessen på ulike stadier. Administratoren har en stor grad av frihet ved å bestemme hvilke komponenter som skal brukes, og i hvilke stadier.

Samlingsplass

Her kan brukere og administrasjoner lage virtuelle forumer for beslutningstaking. Disse kan enten speile eksisterende lovgivende forsamlinger, eller lage helt nye grupper for diskusjon og beslutningstaking. Rommet kan brukes til å planlegge face-to-face møter med hele gruppen, men også legge til rette for online diskusjoner og debatter. Inne i rommet kan medlemmer splittes inn i mindre komitéer eller arbeidsgrupper for å komme til enighet om bestemte spørsmål. Samlingsplassen kan brukes til å skape for eksempel et ungdomsråd der alle under 25 år kan komme med synspunkter og bidra til å påvirke lokal beslutningstaking.

Initiativer

I dette rommet kan brukere legge til deres egne forslag og skaffe støtte fra andre brukere. Systemadministratorene kan angi et minimum antall signaturer som må nås for at en myndighet skal vurdere forslaget. Når et forslag er sendt til dette rommet, utføres det en automatisk sjekk for å sikre at det ikke er et duplikat av et tidligere forslag. Vanligvis bruker man ikke i dette rommet en komponent for avstemning. Med andre ord tvinger ikke systemet brukeren til å velge mellom forskjellige forslag. Det som teller er antall signaturer forslaget får.

Bilde 2: Et initiativrom i Decidim Barcelona

Konsultasjon

Dette rommet er brukt til å invitere brukere til å ta del i pågående konsultasjonsprosesser. Informasjon om ny og fremtidig konsultasjon er publisert, og brukere kan kommentere på disse konsultasjonene, og holde styr på hva andre sier. Til slutt inviteres brukere til å stemme på emnet for konsultasjonen.

Kommunen som tar i bruk Decidim har kanskje et annet lignende verktøy for en eller flere av disse modulene. I slike tilfeller kan man kanskje konkludere med at det ikke er nødvendig å bruke de modulene som kommunen allerede har et verktøy for. Men på lengre sikt kan det være mer effektivt å kun måtte administrere ett verktøy med flere moduler, i stedet for flere verktøy.

Kommunen må også bestemme hvilke komponenter den ønsker å implementere, og for hvilke rom. Komponentene tilbyr den faktiske funksjonaliteten i Decidim. Nå er følgende komponenter tilgjengelige:

- Kommentarer
- Forslag
- Avstemning
- Resultater
- Debatter
- Spørreundersøkelser
- Lotteri
- Sider
- Blogg
- Nyhetsbrev
- Møter

Forskjellige komponenter egner seg for forskjellige rom. Decidim tilbyr noe veiledning når det gjelder hvilke komponenter som bør brukes for hvilke rom. ¹

På hvilke områder skal innbyggerne delta?

For å sørge for at innbyggerne faktisk bruker Decidim bør kommunen identifisere et par prosjekter eller områder der innbyggerinvolvering er spesielt nyttig. Om det for eksempel er en pågående planleggingsprosess, kan interessentene i prosessen bli ledet mot et dedikert prosessrom på kommunens Decidim-plattform. Kommunen kan også kommunisere at de ser etter forslag på et generelt område, og lede

¹ Se <https://decidim.org/docs/features-and-roadmap/>.

brukerne mot initiativets rom, eller opprette en rådgivende samlingsplass for en spesifikk gruppe (rom for samlingsplass).

Dette innebærer ikke nødvendigvis at kommunen burde legge begrensinger på hva innbyggerne bør få lov til å diskutere eller foreslå. Når verktøyet er mer etablert er ambisjonen at Decidim skal være selvopprettholdende – som vil si at innbyggerne deltar fordi de ønsker å delta.

Hvem kan delta?

Generelt kan Decidim brukes av alle innbyggerne i en kommune eller i en del av en kommune. De som styrer systemet kan gjøre de begrensningene som de ser hensiktsmessig, og kun gi brukerinnlogging til bestemte deler av befolkningen. For eksempel, en kommune kan ønske å begrense bruken til å gjelde personer som er gamle nok til å stemme.

Avhengig av hvor mye sikkerhet og integritet kommunen krever, kan en type brukerverifikasjon være nødvendig for å sikre systemets integritet. I Norge kan kanskje slik funksjonalitet bli tilbudt gjennom å koble systemet til BankID. Det bør imidlertid bemerkes at en slik verifikasjon ikke er en forutsetning for å bruke verktøyet.²

Teknisk sett har en normal implementering av plattformen to sett/typer brukerroller. Først kommer den administrative siden som inkluderer følgende roller:

- Administratorer. Kan administrere alle aspekter av plattformen, eller en del av plattformen.
- Moderatorer. Kan overvåke brukerinnlegg og avvise upassende innhold.
- Samarbeidspartnere. Offisielle representanter for kommunen, men uten myndighet til å endre systeminnstillinger eller slette innhold lagt til av andre.

Det andre settet med brukerroller refererer til deltakerne eller innbyggerne selv, og inkluderer følgende roller:

- Besøkere. Kan se alt innholdet som er publisert på siden, og dele innholdet.
- Registrerte brukere. Kan følge andre brukere, lage deres eget innhold, bifalle ("like") deres bidrag og kommentere på forslag og annet innhold.

² For beskrivelse av Decidims verifiseringsmodul, se:

<https://github.com/decidim/decidim/tree/master/decidim-verifications>

- Verifiserte brukere. Kan støtte, samarbeide om og stemme på opplastede forslag.

Den tekniske implementeringen av Decidim

Programvaren til Decidim er åpen kildekode, og koden er tilgjengelig på GitHub.³ Det bruker programmeringsspråket Ruby on Rails, og det er gjort en innsats for å gjøre implementering mulig selv for de med grunnleggende programmeringskunnskaper.

Det er et aktivt samfunn av administratorer og utviklere hvor du kan få støtte og også bidra til den videre utviklingen av verktøyet.⁴ Selv om kildekoden er helt uten kostnader kan institusjoner som er usikre på hvordan de kan implementere verktøyet ønske å henvende seg til utviklingsteamet i Barcelona.

Programvaren kan bli integrert med kommunens allerede eksisterende grafiske brukerprofil. Noen har også valgt å gjøre en "fork" av koden, som vil si at man kopierer kildekoden og gjør sine egne utviklinger, i stedet for å følge kodens originale oppdateringsskjema.

³ <https://github.com/decidim/decidim>

⁴ <https://meta.decidim.org/?locale=en>

Hvordan du lykkes med verktøyet

Det finnes mange måter å implementere Decidim på, og mange faktorer å ta hensyn til når et nytt verktøy skal tas inn i virksomheten. Nedenfor har vi samlet noen av de viktigste punktene vi ser nødvendig for å lykkes med Decidim. Dette er ikke en komplett liste over alle stegene dere må ta, men bør ses som en oversikt over spesielt viktige prosesser og beslutninger.

1. Behovet

Decidim er et komplekst verktøy med mange ulike funksjoner. For at det skal komme til sin rett bør dere ha et tydelig mål. Med andre ord: hva skal verktøyet brukes til? En god start er å ta frem noen eksempler som er relevante for deres kommune. Det kan handle om pågående prosjekt, men også bestemte områder der dere ønsker innbyggernes meninger.

2. Organisasjonen

Noen innen organisasjonen må ta på seg et spesielt ansvar for driften av Decidim. Ansvaret gjelder egentlig to områder: den praktiske administrasjonen av verktøyet, og å opplyse om verktøyet. Det førstnevnte inkluderer evnen til å håndtere teknologien og justere modulene og kildekoden om nødvendig. Den siste handler først og fremst om å kurse organisasjonen i hvordan Decidim fungerer, og hvordan man bruker det. Disse to ansvarsområdene kan med fordel deles opp i to ulike roller.

3. Brukerne

For å lykkes er det også viktig at dere vet hvem som skal delta i diskusjonene. Decidim kan brukes slik at alle innbyggerne er involvert. Men det går også å begrense det til mindre grupper som enten representerer hele befolkningen, eller utgjør minoriteter med spesifikke behov. Å administrere mange brukere krever også mer ressurser. Et første steg kan derfor være å bruke verktøyet for en mindre gruppe i et spesifikt prosjekt.

4. Kommunikasjon og engasjement

Dere må engasjere brukerne. Det handler delvis om å gi informasjon om verktøyet, men mye handler også om å forstå brukerne, og gi dem en grunn til å bruke verktøyet. Brukerne må kjenne at de er med og påvirker i spørsmål som påvirker dem i hverdagen. Dette bør gjennomsyre deres eksterne kommunikasjon om Decidim.

5. Legg opp en plan og et realistisk budsjett

Decidim drives med åpen kildekode, og mye av den informasjonen som trengs for å lykkes med implementeringen av verktøyet finnes tilgjengelig, åpen og kostnadsfritt. Likevel må det finnes noe rom i budsjettet for å installere og opprettholde verktøyet, selv utover tidsbegrensede prosjektfaser. Verktøyet må opprettholdes og brukes for at det skal være vellykket for kommunen. En god gjennomføringsplan og god styringsplan er

derfor viktig for å lykkes.

6. **Gi tilbakemeldinger**

Om Decidim skal få gjennomslag blant kommunens innbyggere trengs det rutiner for å gi tilbakemeldinger om hva som skjer med de initiativ, forslag og kommentarer som legges opp der. Brukerne trenger å se at deres bidrag gjør nytte. Derfor er det viktig å kommunisere hvilke innspill og avstemninger som fører til reelle endringer og redegjøre for vurderinger som ligger til grunn når innspill avvises. Om dere ikke bruker resultatet fra verktøyet, vil dere raskt miste brukere.

Mer informasjon

Om verktøyet

En rekke online ressurser er tilgjengelige om Decidim:

- Hovednettside for Decidim prosjektet: <https://decidim.org/> (sist besøkt: 23/05/2018)
- Veibeskrivelse for Decidims funksjoner og funksjoner: <https://decidim.org/docs/features-and-roadmap/> (sist besøkt: 23/05/2018)
- Decidim på GitHub: <https://github.com/decidim/decidim> (sist besøkt: 23/05/2018)
- Tidsskriftartikkel om Decidim: <https://arxiv.org/abs/1707.06526> (sist besøkt: 23/05/2018)
- Filmet presentasjon av Decidim fra august 2017: <https://www.youtube.com/watch?v=qrQ8ij4Ekag> (sist besøkt: 23/05/2018)

Eksempel på implementeringer

- Den første og fortsatt største implementeringen er Barcelonas: <https://www.decidim.barcelona/>
- Helsingfors kommune har laget en foreløpig versjon med noen av modulene: <https://osallistu.hel.fi/?locale=en>
- CNDP, et fransk statsråd for statsborgerskap, har sin egen versjon av Decidim: <https://participons.debatpublic.fr/>

Om Funka Nu AB

Funka startet som et ideelt prosjekt innen den svenske handikapbevegelsen, og er i dag markedsledende innen området universell utforming. Siden år 2000 har vi vært et privateid foretak, og vår nære relasjon til brukerorganisasjonene innebærer en unik kvalitetskontroll og forankring.

Vi åpnet vårt Oslokontor 2010, og har blant annet utviklet indikatorene som Difi benytter for å kontrollere hvordan Ligestillings- og Diskrimineringsloven etterlevs. Vi har utarbeidet tekster, illustrasjoner og kodeeksempel til Difis opplæringsportal; Løsningsforslag for web. Vi har opptrådt som eksperter når Ligestillings- og Diskrimineringsombudet utredet klagesak opp mot lovverket. Videre har vi hjulpet et stort antall kunder innen offentlig, privat og ideell sektor å utforme grensesnitt som fungerer for alle.

Utover den norske virksomheten har vi kontor i Stockholm og Madrid, med kunder over hele verden. Funka er en av grunnleggerne av den internasjonale bransjeorganisasjonen for profesjonelle innen universell utforming, IAAP, og vi arbeider tett med EU-kommisjonen og flere europeiske regjeringer angående implementering av regelverk og politisk metodikk tilknyttet universell utforming.

Funkas eksperter er verdensledende innen universell utforming av innhold, design og teknikk i digitale grensesnitt; web, IT, dokument i alle tenkbare format, apper og automater, men også skilting og annen informasjon. Vi jobber også med universell utforming i fysisk miljø, orientering, akustikk og muntlig kommunikasjon.

Våre anbefalinger bygger på internasjonale retningslinjer, praktisk erfaring og vitenskapelig grunnlag. Omtrent 20 % av Funkas virksomhet finansieres av forskningsmidler, og vi samarbeider med flere ledende universitet.

Gjennom tillitsoppdrag og standardisering utformer Funka krav til universell utforming, og vi setter normer for utvikling og analyse. For EU-kommisjonen har vi blant annet utarbeidet kontrollmetodikk og målt status for universell utforming på nett i samtlige EU-land, Norge, USA, Canada og Australia. På oppdrag fra W3C har vi gjennomført den autoriserte oversettingen av WCAG 2.0 til svensk.

Vi arbeider aktivt med standardisering på nasjonalt nivå i Norge, Sverige og Spania, internasjonalt gjennom W3C og ISO, og på EU-nivå, der vi blant annet har bidratt til felles europeiske krav til universell utforming ved offentlige anbud i EN 301 549.

Funka er EPiServer Solution Partner, Microsoft Partner og Adobe Certified Training Provider. Vi står bak Funkaportalen, med informasjon og nyheter for personer med nedsatt funksjonsevne.

Foretaksfakta

Styrets lokasjon: Stockholm

Styret består av: Patrick Finch (styreleder), Lennart Engelhardt og Mats Wennberg.

Antall ansatte 2018: 45

Omsetning 2016: 41 MSEK

Om Empirica (underleverandør)

Empirica Gesellschaft für Kommunikations- und Technologieforschung mbH er en forsknings- og konsulentorganisasjon som ble grunnlagt i 1988 og er basert i Bonn, Tyskland. De spesialisere seg innen kommunikasjon- og informasjonsteknologirelatert forskning og rådgivning til kunder i både privat og offentlig sektor. Empirica bidrar til å bygge bro over gapet mellom bruket av nye utviklinger og innovasjoner på måter som fullt ut oppfyller brukerbehov. Kompetansesammensetningen spenner fra langsiktig politikk og strategiutvikling til raskt implementerte pilotforsøk og casestudier av gjeldende praksis. I mer enn 20 år har Empirica ledet eller vært involvert i ledende teknologiforskning, samt markeds- og politisk forskning knyttet til informasjons- og kommunikasjonsteknologi, med fokus på emner i spesifikke IKT-applikasjonsdomener som IKT-aktivert offentlig service levering, eAccessibility, eInclusion og eLearning. Empiricas tverrfaglige team distribuerer de beste metodene, og benytter kraftige og nøyaktige verktøy for å levere design, styring og evaluering av IKT-aktiverte pilottjenester. Resultater fra forskningsprosjekter har blitt utbredt og referert og er i stor utstrekning brukt for planlegging, veiledning, overvåking og sammenligning av virksomhetsstrategi for regjeringer i Tyskland, Europa og globalt.

Utover dette har Empirica spesialisert seg på å samle strukturert informasjon i EUs medlemsstater og utover. For dette formål har Empirica etablert et nettverk av nasjonale korrespondenter, det såkalte europeiske nettverket for informasjonssamfunnsforskning (ENIR). ENIR-nettverket ble grunnlagt i 2002 med medlemmer fra de store europeiske medlemslandene. For tiden er det over 150 medlemmer i mer enn 40 land: de 27 EU-medlemsstatene, Norge, Island og kandidatlandene Kroatia og Tyrkia. Ytterligere medlemmer kommer fra Sveits, USA, Kina, India, Brasil, Mexico, Japan og afrikanske land.

Empirica har fast ansatte fra en rekke fagområder, inkludert økonomi, datavitenskap, sosial og politisk vitenskap, medisin / helsetjenester og informatikk og ledelsesvitenskap. Denne blandingen av kvalifikasjoner kombinert med et veletablert nettverk av internasjonale partnere gjør det enkelt å etablere tverrfaglige og internasjonale lag godt tilpasset kravene til ulike prosjekt.

Geografisk dekning: Tyskland

Gjennomsnittlig årlig arbeidskraft 25 medarbeidere